

Kekemelik; konuşurken cümle başlarındaki kelimeyi çıkaramama ya da cümle başındaki kelimeyi tekrar etme şeklinde görülen bir konuşma biçimidir.

Kekemelik; normal konuşmanın akışını bozacak şekilde kelimeleri uzatma, duraksamalar, hece ve sözcük yinelemeleri şeklinde görülen bir konuşma problemi olarak tarif edilmektedir.

Kekemeler; rahat konuşamamaya ve kelimeleri çıkaramamaya bağlı olarak kendilerini sıkarak, gözlerini yumarak, el kol hareketleriyle bedenin diğer organlarından destek alarak konuşmaya çalışırlar.

Kekemelik genelde 7 yaşından önce ve 3-5 yaşları arasında ortaya çıkmaktadır. Önceleri çok güzel konuşan çocuk, birden kekeme olabileceği gibi bazı kelimelere takıntı yaparak da kekeme olabilirler. Bu durum çocuklarda kekemeliğin nedenine bağlı olarak değişmektedir.

İlk başlarda ilk heceyi çıkarmakta sıkıntı çeken kekeme çocuklar, daha sonraları kelimeleri uzatma ya da yinelemeye başlarlar. Bu aşamada kekeme çocuklar, sıkıntılarını azaltmak ve kelimeyi çıkarmak için el, kol ve başından destek almaya çalışırlar. Kekemeler genellikle ilk kelimeleri çıkardıktan sonra cümleyi çok rahat tamamlayabilmektedirler.

Kekemeliğin şiddeti kişiden kişiye ve bulunduğu ortama göre değişebilmektedir. Bazı çocuklar sadece evde, bazısı okulda, bazısı yabancı bir ortamda, bazısı otoriter kişilerin karşısında, bazısı de heyecan ve korku anlarında kekeleymektedir. Bazı çocuklar ilk sözcükte takıntı yaparken bazı çocuklar belli sözcüklerde takıntı yapmaktadırlar.

Okulumuzun birinci sınıf öğrencisi Hasan'ın öğretmen olan annesiyle, Hasan'ın kekemeliği konusunda sürekli fikir alışveriş yapardık. Hasan normalde kekeme olmadığı halde sadece bazı kimselere karşı kekeleye yapmaktadır.

Bir gün Hasan, okul müdürünün yanına gelerek bir şeyler anlatmaya başladı. Okulun Türkçe öğretmeni, Hasan'a oğlum heyecanlanmadan anlat demesiyle Hasan kekeleye başladı.

Kekelemeyen çocuk, öğretmenin uyarısı kendisine bir şeylerin çağrıştırması sonucunda kekelemeye başladı.

Hasanın annesi benim de görüşlerimi alarak çocuğun okulunu değiştirdi. Çocuğunun probleminin evde hala devam ettiğini söyleyen Hasan'ın annesi, o okulda da çocuğu gözlememi rica etti. Hasan'ın sınıfına rehberlik için girdiğimde Hasan'ın sınıfta kekeme olmadığını ve arkadaşları tarafından çok sevildiğini hatta sınıf başkanı olduğunu gördüm. Öğretmeninden de Hasan'ın kekeme olmadığı konusunda olumlu geri bildirimler aldım.

Bu olaylara ve benim görüşme sonuçlarıma fazla inanmak istemeyen aile, öğrenci velilerinin katıldığı okul yılsonu gecesinde Hasan'ın hiç takıntı yapmadan konuşmasıyla hayrete düşmüştü.

*Hasan'ın anne babası, çocuklarının normal ortamlarda kekeme olmadığını, çocuğunun sadece aile ortamında ve yakın çevresinde konuşurken kekeme olduğunu kabul etti. **Aile ortamı ve yakın çevrenin çocuğa verdikleri geri bildirimlere ve çocuktan beklentilerinin onu kekeme yaptığını ve çocuğun değil de kendilerinin çocuğa karşı yaklaşımının değişmesi gerektiğini geç de olsa anladılar.***

Kekemelerin Kur'an-ı Kerim okurken, dua ederken, şarkı söylerken, şiir okurken, kendi kendilerine mırıldanırken, telefonla konuşurken, yabancı dilde konuşurken, oyun oynarken kekelememeleri, kekemeliğin farklı bir boyutta değerlendirip düşünülmesini gerektiğini gösterir.

Kekemeliğin kesin bir nedeni yoktur. Nedenleri kişiden kişiye değişmektedir. Kekemeliğin en büyük tetikleyicisi olarak da korkma ve korkutulma gösterilmektedir.

Ali; yedi yaşındayken babasını bir trafik kazasında kaybeder. Ali, amcasının şaka amaçlı arabayı üzerine sürmesinden korkar ve kendini ifade etmede sıkıntılar yaşamaya başlar. Önceleri sadece bazı kelimelerde takıntı yapan Ali'nin kekemeliği, kendisinin toplum içine çıkmasına engel olacak kadar ilerler.

Araştırmalarda kekemelik; □ % 40-60 kalıtımsal etkinin olduğu, erkeklerde kızlara nazaran

4-5 kat daha fazla görüldüğü, 2 ile 3,5 yaş arasında başlayan kekemeliğin geçici olduğu, 7-12 yaşları arası dediğimiz okul çağında kekemeliğin çok nadir görüldüğü çıkan sonuçlar arasındadır.

Hangi Çocuklar Kekeme Olabilir?

1. Anne babası tarafından yetenekleri üstünde beklenti içinde olunan çocuklar.
2. Anne babaları aşırı titiz ve kuralcı olan çocuklar.
3. Sürekli korkutularak yetiştirilmeye çalışılan çocuklar.
4. Aşırı duygusal, güvensiz, tedirgin ve korkak çocuklar.
5. 2-5 yaşları arasında dramatik bir olay yaşayan veya travmaya maruz kalan çocuklar.
6. Anne babası tarafından mükemmel çocuk olma konusunda baskı altında olan çocuklar.
7. Konuşmaya yeni başlayan, konuşmalarına anne babaları tarafından fazla müdahale edilen çocuklar.
8. Benlik saygısı düşük ve kendine güvensiz olarak yetiştirilen çocuklar.
9. Yaptıkları beğenilmeyen ve sürekli eleştirilen çocuklar.

10. Erkek çocukların sünnet olma olayının yakın çevresi tarafından çarpıtılarak anlatılan çocuklar.

Çocukların Kekeme Olmamaları için Neler Yapmalı?

1. Çocukların seviyelerine ve yeteneklerine uygun beklenti içine girilmeli.
2. Çocukların konuşmalarına fazla dikkat edilmemeli.
3. Çocukları kekemelik konusunda taklit ve model alabilecek kişilerden uzak tutulmalı.
4. Çocuklara benlik saygısını zedeleyici, aşağılayıcı, eleştirici konuşmalardan, baskıcı tutumlardan kaçınılmalı
5. Çocukların korkmasına sebebiyet verecek hal, hareket ve ortamlardan uzak durulmalı.
6. Çocukların mükemmel ve kibar konuşmaları konusunda kuralcı ve ısrarcı olunmamalı.
7. Çocuklarla daha fazla zaman geçirerek onlara değerli oldukları hissettirilmeli.
8. Çocuklar, aile içi konuşmalara katılmaları konusunda teşvik edilerek, aile içinde kendisinin vazgeçilmez oldukları hissettirilmeli.

Kekeme Çocuklar için Neler Yapılmalı?

1. Çocuğun kekemeliğine neden olabilecek korkuları ortadan kaldırılmalı.
2. Çocuğun kekemeliğe ilgili duygu yoğunluğu konusunda deşarj olması sağlanmalı.
3. Kekeme çocuğun dikkati ve ilgileri, konuşması yerine olumlu yönlerine çekilmeli.
4. Çocukların olumsuz yönleri yerine onların olumlu yönleri görülerek, kendilerini olumlu hissetmeleri sağlanmalı.
5. Aile, çocuk kekemedir diye aşırı sevgi gösterisinde bulunma yerine, ona karşı her zaman doğal davranışlar içinde olmalı.
6. Çocuklar konuşurken konuşmaları kesilmeden gerekli anlayış ve sabır gösterilerek, kendilerini ifade etmeleri için cümlelerini tamamlama konusunda cesaretlendirilmeli.
7. Kekeleyen ya da takıntı yapan çocuğun gözlerinin içine bakılmalı. Başka yerlere bakarak çocuğun kendisini farklı değerlendirmesinin önüne geçilmeli.
8. Kekeme çocukların konuşmaları taklit edilmemeli ve onlarla alay edilmemeli.
9. Takıntı yapılan kelimeyi söylemesi konusunda çocuğa telkinde bulunulmamalı.
10. Çocukla iletişim kurulurken çocuğun kaygılı ve heyecanlı olmamasına dikkat edilmeli.
11. Çocuğun kelimeyi söyleyiş şekline odaklanmamalı.

12. Takıntı yapıp konuşmak istemeyen çocukların konuşması için psikolojik baskı uygulanmamalı.
13. Çocuk takıntı yaptığı zaman konuyu değiştirmemeli, çocuğun yerine cümle tamamlamak amacıyla çocuğun konuşması sık sık kesilmemeli.
14. Çocuğun takıntılı durumlarda rahatlaması için geri bildirimlerden kaçınılmalı
15. Kekemeliği yenme konusunda küçük gruplara sunumlar yapması teşvik edilmeli.
16. Çocukların kendine güveni sağlamak için basit ve kısa cümleler kurmaları sağlanmalı.
17. Çocuğun akıcı ve rahat konuşması için kekemeliği hatırlatıcı çağrışımlardan uzak durulmalı.
18. Çocukların konuşurken takıntı yapmadığı ya da daha az takıntı yaptığı ortamlara katılmaları teşvik edilmeli.
19. Çocukların kendilerine güven ve dil gelişimleri için sesli kitap okumaları teşvik edilmeli.
20. Çocuğun problemine bağlı olarak gerekirse uzmanından yardım alınmalı.

Kekemeliğin Gidişatı ve Sonucu

Kekemelik iç çatışmanın dile yansıması olduğu için problemin özüne inilmeli.

2-6 yaşları arasında görülen kekemelik geçici olduğu için çocukların konuşmaları hakkında olumsuz geribildirimler verilmemeli.

Kekemeliğin çoğu geçici olduğu ve hafif vakaların % 50 - % 80 kendiliğinden düzeldiği bilinmeli.

Ağır vakalar, inatçı ve tedavisi zaman isteyen bir konuşma bozukluğu olduğundan bu konuda bir uzmandan yardım almak gerekir.